

משטרת ישראל

היחידה לפרסום פקודות משטרת ישראל

פקודות המטה הארצי			פקודות משטרת ישראל של המפקח הכללי	
מספר: 12.03.01	תת פרק: הטיפול בכלואים	פרק: סיור ומבצעים	תאריך פרסום: 15/05/1995	תאריך תחילה: 15/05/1995
שם פקודת המטה הארצי: הטיפול בכלואים בבית מעצר			תאריך ביטול:	
			גרסה:	1

12.03.01 - הטיפול בכלואים בבית המעצר

תוכן עניינים

1. הגדרות
- 2.
3. נוהל קבלת כלוא לבית מעצר
4. אבטחת כלואים בבית המעצר
5. זכויות כלואים
6. הטיפול בכלואים הזקוקים לשירות רפואי
7. כלכלת כלואים
8. משמעת כלואים
9. החזקת כלואים בבידוד

10. העסקת כלואים
11. הטיפול בעתירות ובקשות של כלואים המופנות לבתי משפט
12. תלונות כלואים נגד אנשי משטרה
13. הוצאת צווי מעצר והארכתם
14. חישוב תקופות מאסר ומעצר
15. שחרור כלואים
16. טיפול בכלוא קטין
17. דיווח

12.03.01 - הטיפול בכלואים בבית המעצר

1. הגדרות

בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים שלצדם:

- א. **בית מעצר** - בית מעצר מחוזי או מרחבי או נפתי, או תא מעצר בתחנה או בנקודה או בכל מתקן משטרת.
 - ב. **עציר** - אדם הכלוא על פי צו מעצר, או אדם שנעצר ללא צו מעצר.
 - ג. **אסיר** - אדם שהוטל עליו מאסר פלילי או מאסר אזרחי, כהגדרתם בסעיף 47 (ד) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.
 - ד. **כלוא** - עציר או אסיר הכלוא בבית מעצר.
 - ה. **תורן** - מי שנקבע כתורן לצורך קבלת כלואים והטיפול בהם, בפרק זמן מסויים: תורן או זקיף של בית מעצר, או תורן תחנה או נקודה, או סמל משמרת.
 - ו. **כלוא טעון הגנה** - עציר או אסיר שיש להגן עליו מפני פגיעה בידי גורם המצוי מחוץ לכותלי בית המעצר או בתוך בית המעצר, או שיש חשש שעלול להזיק עצמו. בקבוצה זו כלולים: חולי נפש, קוקסינלים, הומוסקסואלים, עברייני מין וכל מי ששירות בתי הסוהר (שב"ס) או משטרת ישראל הכריזו עליו, שהוא טעון הגנה.
 - ז. **קטין** - מי שטרם מלאו לו 18 שנים, לרבות בגיר שביום הגשת כתב האישום נגדו, טרם מלאו לו 18 שנה.
 - ח. **כלוא מסוכן** - אסיר שהורשע בביצוע עבירה מסוג פשע חמור, או עציר החשוד בביצוע עבירת פשע חמור, או כלוא הידוע כאלים, או כלוא שניסה בעבר להימלט ממשמורת חוקית.
 - ט. **כלוא שובת רעב** - כלוא אשר נמנע מאכילת שלוש ארוחות רצופות. בין אם נאמר הדבר על ידי הכלוא עצמו או על ידי אדם אחר.
 - י. **סמכות רפואית משטרתית** - רופא או חובש המשרת במשטרת ישראל.
 - יא. **נתין זר** - מי שאינו בעל תעודת זהות של מדינת ישראל. למרות האמור לעיל, לא ייחשב נתין זר תושב איו"ש ואזח"ע, למרות שאין הוא בעל תעודת זהות של מדינת ישראל.
2. אין בהוראות פקודה זו כדי לגרוע מכל חובה הקבועה בפקודת המטא"ר 14.01.34 - "עיכוב, מעצר ושחרור" בכל הנוגע לחוקיות המעצר, סמכויות המעצר, וכל פעולה אחרת הנלווית למעצר.

3. נוהל קבלת כלוא לבית מעצר

א. הנחיות כלליות

- (1) כלוא יוכנס לבית מעצר, לאחר שנמסר לתורן צו מעצר או פקודת מאסר או אסמכתא לכליאה (טופס מ-3015 - "אסמכתא לכליאת בגיר" או טופס מ-3014 - "אסמכתא לחבישת קטין") או פקודת מעצר צבאית שהוצאה נגד חייל, ולאחר שהתורן וידא, כי המסמך מכיל את כל הפרטים הדרושים לכליאת האיש, כמותווה בפקודת המטא"ר 14.01.34. כן יצורפו מסמכים נוספים, בהתאם לעניין, וכמפורט בנוהל מס"מ.
- (2) לא יכלא אדם בבית מעצר, לפני שהממונה על החקירה או על המעצר מסר הודעה על המעצר לבני משפחתו, ולפני שראיין אותו קצין והודיע לו על זכותו ליצור קשר עם עורך דין. ויתר הכלוא על זכויותיו אלו, יצוין הדבר כאסמכתא לכליאה.

- 3) לכלוא שהינו נתין זר, תינתן האפשרות להתקשר לנציגות ארצו, לאחר קבלת אישור לכך מהיחידה החוקרת או מממ"ן/מדור זרים.
- 4) לא יכלאו אדם בבית מעצר, אם סבור התורן או אם נמסר לו כי הוא חסר הכרה או פצוע או חולה, אלא אם אישרה סמכות רפואית משטרתית לתורן, בכתב, שאין הכלוא זקוק לאשפוז ושניתן להחזיקו בבית המעצר. הטיפול באדם כזה יהיה כמתווה בפקודת המטא"ר 12.03.02 - "הטיפול בכלואים הזקוקים לשירות רפואי".
- 5) לא תתקבל לבית מעצר כלואה המטופלת בתינוק, אלא על פי הוראת שופט, ולא תיכלא בטרם נבדק התינוק על ידי רופא ילדים.
- 6) עציר, שיש חשד כי הינו תחת השפעת אלכוהול, חייב לעבור בדיקת רופא, טרם קבלתו לבית המעצר.
- 7) תורן היחידה אחראי לקבלת כלואים, לרישומם, לשמירה עליהם ולדאגה לשלומם, למתן טיפול רפואי ראשוני לכלואים, בהתאם לצורך, לרישום חפציהם ולהפקדתם לשמירה.
- 8) תנאי כליאתו של אדם המרצה מאסר אזרחי, יהיו על פי המותווה בנוהלי מס"מ.
- 9) נעצר נתין זר יהיה הטיפול בו כמותווה בפקודת המטא"ר 14.01.32 - "הטיפול בנתין זר המעורב בעבירה והוצאת צו גירוש נגד נתין זר".
- 10) האחראים לטיפול בכלואים יבצעו את תפקידיהם, על פי המותווה בנוהלי מס"מ, קרפ"ר ומח"א ועל פי המפורט בהנחיות בית מעצר, שמפרסם מפקד היחידה הממונה על אותו בית מעצר, באישור אג"מ/ מס"מ.

ב. רישום פרטי הכלוא וחפציו

- 1) תורן היחידה ירשום ביומן היחידה את עובדת קבלתו של כלוא לבית המעצר.
- 2) התורן ימלא את טופס מ-3102 - "פרטי רישום כלוא" לכל אדם הנכלא בבית המעצר.
- 3) התורן ימלא את הטופס על פי המפורט בנוהלי מס"מ.
- 4) לטופס יצורפו מסמכים המורים על הכליאה ומסמכים, שיש בהם פרטים על הכלוא, שיכולים להשפיע על הטיפול, שיקבל בתקופת שהותו בבית המעצר.
- 5) התורן ירשום את הפרטים על חפצי הכלוא בטופס מ-3103 - "רשימת רכוש כלוא", כמפורט בנוהלי מס"מ, והעתק מהטופס יימסר לכלוא.
- 6) לפני הכליאה יצולם הכלוא כמותווה בנוהלי מס"מ. תמונת הכלוא תוצמד לטופס מ-3102.

ג. חיפוש על גופו של הכלוא ובכליו

- 1) הוצג מסמך כליאה כדיון, כמפורט בסעיף 3. א. 1 לעיל, יחפש התורן על גופו של הכלוא ובכליו.
- 2) החיפוש על גופה של אשה ייעשה בידי אשה בלבד.
- 3) התורן ירשום את עובדת ביצוע החיפוש בטופס מ-3102.
- 4) התורן ייטול מן הכלוא כל חפץ שלדעת התורן עלול לשמש את הכלוא לגרימת נזק לעצמו או לאחרים.
- 5) נמצא אצל הכלוא חפץ, שהחזקתו אסורה על פי חוק או שיש בו עניין לחקירה, יודיע התורן על כך לחוקר המטפל במקרה, כדי שזה יחליט על המשך הטיפול בחפץ. ביקש הכלוא להחזיק בחפץ, לשם הצגתו בבית משפט, ייאמר לו, כי החפץ יימסר לידי השופט או לידיו, לאחר הבאתו בפני השופט.

ד. החזקת רכוש הכלוא

- 1) כלוא רשאי להחזיק ברשותו כל מסמך, הקשור בחקירתו או במשפטו.
- 2) חפצי הכלוא יוחסנו, לאחר רישומם, במקום נעול ושמור, בטווח עינו של התורן.
- 3) מזומנים וחפצים בעלי ערך יופקדו בקופת היחידה.
- 4) תרופות וחומרים החשודים כתרופות יופקדו בקופת היחידה. מתרופה שרופא משטרתי קבע, שהכלוא יכול להשתמש בה, תופרשנה מנות לשימוש הכלוא, לפי הוראות הרופא.
- 5) עם תחילת המשמרת, יבדוק התורן את חפצי הערך של הכלואים ואת התאמתם לרישומים, ויאשר בחתימתו בטופס מ-1006 - "יומן היחידה", כי קיבל את הפיקדונות, וכי הם מתאימים לרישומים.
- 6) יש לאפשר לעציר שהינו נתין זר, לרכוש מכספו המופקד בפיקדונו בבית המעצר כרטיס טיסה על ידי נציג מטעמו, בתיאום עם ממ"ן/זרים.
- 7) כל הוצאה של פריט מחפציו של הכלוא, המופקדים בקופת היחידה, לצורך מסירתם לו, תירשם בטופס מ-3103. הכלוא שקיבל לידיו את הפריט, והתורן שמסר לו את הפריט, יאשרו זאת בחתימת ידם, בטופס.

ה. ניפוק ציוד לכלוא

- 1) בית מעצר, שהובא אליו כלוא ללא לבוש מתאים, ינפק לו פריטי לבוש, כמפורט בנוהל מח"א/ציוד.
- 2) מפקד בית מעצר, יהיה מופקד על השמשת ציוד שמחזירים כלואים ועל השמדתו, בתיאום עם נציגי הקרפ"ר ונציגי אג"א, כמותווה בנוהל מח"א/ציוד.

4. אבטחת כלואים בבית המעצר

א. הנחיות כלליות

- 1) מפקד יחידה, שנמצא בתחומה בית מעצר, אחראי להבטחת שלומם וזכויותיהם של הכלואים ולמניעת בריחתם, עד העברתם לבית מעצר אחר או עד שחרורם.
- 2) בית המעצר יהיה נעול בכל עת, והמפתחות יישמרו בידי האחראי על תאי המעצר.
- 3) איש משטרה ייכנס לבית המעצר רק לצורך מילוי תפקידו.
- 4) לא ייכנס שוטר יחיד לתא מעצר.
- 5) לא ייכנס שוטר או גורם מוסמך אחר לתא מעצר, כשהוא נושא נשק חם או קר.
- 6) כל אימת שכלוא נכנס לתא מעצר או יוצא ממנו, יש לערוך חיפוש מדוקדק על גופו ובכליו.
- 7) איש משטרה לא יעביר ידיעות אל כלואים ומהם, ללא קבלת אישור לכך ממפקד היחידה או מהממונה על החקירה.
- 8) איש משטרה המקבל מכתב, שכתב כלוא, ימסור אותו לממונה על החקירה, לשם העברתו לתעודתו.
- 9) יש להגביר את הפיקוח על כלוא כבול. כבילת כלוא הנמצא בבית מעצר, תיעשה, רק אם יש חשש סביר, שהוא עלול לפגוע בעצמו או באחרים, או לגרום נזק לרכוש. עובדת הכבילה והנימוקים לה יירשמו בטופס מ-3102.
- 10) יש לפקח על כלוא באופן רצוף, בעת גילוח, תספורת ותפילה ובעת הכנסתו לבית המעצר או לתא והוצאתו מבית המעצר או מהתא.

11)יש לשמור באופן מיוחד על כלוא הנאשם בביצוע פשע חמור, על עבריין מועד ועל כלוא, שקיים חשש, שהוא עלול לקבל סיוע לבריחה מגורם חיצוני.

12)יש להגביר את הפיקוח על כלוא, שקיים חשש, שינסה להתאבד, אם משום שהודיע על כוונתו להתאבד ואם משום שניסה להתאבד בעבר.

13)התורן ירשום בטופס מ-1006 כל התנהגות חריגה של כלוא, ויסב את תשומת לב מחליפו לרישום זה.

14)בעת התנהגות חריגה, כגון הקמת רעש בלתי סביר וקטטה בין כלואים, יש להגביר את הפיקוח החיצוני על בית המעצר ואת הפיקוח על התאים ולדווח על המתרחש לדרג הממונה.

15)העברת כלוא, מבית המעצר שבו הוא כלוא, לבית מעצר אחר או לחקירה, או לבית משפט, או למוסד רפואי או לבית סוהר, תיעשה על פי המפורט בפקודת המטא"ר 12.03.03 - "העברת כלואים ואבטחתם, מחוץ לכתלי בית המעצר".

ב. הפרדה בכליאה בין כלואים מסוגים שונים

1) אין לכלוא נשים וגברים בתא אחד.

2) על שמירת כלואה תופקד שוטרת. בהיעדר שוטרת ביחידה, תועבר הכלואה לבית מעצר במרחב או במחוז, שמשרתות בו שוטרות.

3) כלואים טעוני הגנה

א) כלואים טעוני הגנה וכלואים שאינם טעוני הגנה, ייכלאו בתאים נפרדים. כלואים טעוני הגנה המשתייכים לאוכלוסיות שונות, ייכלאו, ככל הניתן, בתאים נפרדים.

ב) אם אין ההפרדה אפשרית, יש להגביר את הפיקוח על התאים שבהם מוחזקים יחד כלואים טעוני הגנה עם כלואים שאינם טעוני הגנה, וכלואים טעוני הגנה מסוג אחד עם כלואי טעוני הגנה מסוג אחר.

4) כלואים פליליים ייכלאו, ככל האפשר, בנפרד מכלואים ביטחוניים.

5) כלואים יהודיים ייכלאו, ככל האפשר, בנפרד מכלואים בני דתות אחרות.

6) כלואים קטינים ייכלאו בנפרד מכלואים בגירים, וכמפורט בפקודת המטא"ר 14.01.05 - "קטינים - מעצר, חקירה, פקחות ומניעת עבריינות נוער".

7) כלואים המרצים מאסר אזרחי, יוחזקו, ככל האפשר, בנפרד מכלואים אחרים. אם לא מתאפשרת כליאה בנפרד של כלואים המרצים מאסר אזרחי, יש להגביר את הפיקוח על התאים בהם הם כלואים.

ג. בדיקת תאי מעצר

1) תדירות בדיקת תאי המעצר

א) אחת לשעה וכן בכל חילופי משמרת, יבדקו שוטרי המשמרת את כל תאי המעצר, יודאו שכל הכלואים נוכחים, ושלא נעשו ניסיונות בריחה. נתגלה ניסיון בריחה, יש להודיע על כך מיד לקצין הממונה על בית המעצר באותה עת.

ב) אחת ליממה לפחות, בשעות בלתי קבועות, יבצע מפקד בית המעצר או קצין, שהוא ימנה לשם כך, ביקורת בבית המעצר.

ג) ביקורת פתע, כמותווה בנוהלי מס"מ, תיעשה על פי הוראה במברק, שישלח ממחלקת סיור ומבצעים/מדור סיור, ויפרט את התאריכים וההנחיות המיוחדות לעריכת ביקורת כזאת.

2) נקיטת אמצעי הגנה בעת הבדיקה

א) לפני פתיחת דלת התא, יוודא שוטר המשמרת, שדלתות התאים האחרים וכל הדלתות החיצוניות של האגף סגורות.

ב) השוטר הבודק ייכנס לתוך התא, ושוטר מאבטח יעמוד בפתח התא.

ג) לאחר יציאתו מהתא, יוודא השוטר הבודק, שדלת התא סגורה בברית.

3) סוגי הבדיקות בתאים

א) השוטר הבודק יבדוק את שלמות החלונות, הסורגים, הדלתות, המנעולים, המיטות, הסולמות ומתלי הכביסה ועוד, על פי שיקול דעתו.

ב) בבית מעצר שכלואים בו גם קטינים, יתייחס הבודק גם לתנאי ההפרדה בין כלואים קטינים לבגירים.

ג) מעת לעת, על פי צורכי בית המעצר ועל פי אופי הכלואים בו, ייערכו מבצעי חיפוש יסודיים בתאים ועל גופם של הכלואים.

ד) את הבדיקות המצוינות בסעיפים 3. ג. 3 א-ב) לעיל, ירשום האחראי באותה עת לניהול היומן, בטופס מ-1006.

ד. בריחת כלוא

1) בכל מקרה של בריחת כלוא או של שחרור כלוא בטעות, יש לפעול כדלקמן:

א) לנקוט פעולות מיידיות לאיתורו.

ב) לנקוט פעולות מיידיות למניעת בריחתם של כלואים אחרים.

ג) לדווח על הבריחה בטלפון, באופן מידי, למטה הממונה, למס"מ/מדור סיור ולמרד"מ במטא"ר ולשלוח אליהם מברק, שבו יימסרו הפרטים הידועים באותה עת על זהות הבורח ועל אופן בריחתו. אם הבורח הינו אסיר, יש לדווח על הבריחה גם לנציבות שב"ס/מחלקת האסיר וגם לממ"ן/קמב"ס.

2) אופן היערכות המשטרה ודרכי הפעולה לתפיסת הכלוא ולאבטחת אנשים, שהוא עלול לפגוע בהם, ייקבעו על פי רמת הסיכון של הכלוא הנמלט ועל פי המפורט בנוהל מס"מ, הדן בטיפול בבריחת אסירים.

3) אירעה בריחה, תוך גרימת נזק למבנה בית המעצר או לאמצעי הביטחון שבו, כגון גדרות, קירות, דלתות ומנעולים, יש לפעול כלהלן:

א) לנקוט אמצעים לשמירת הכלואים בבית המעצר, על ידי העברתם לתא אחר או לבית מעצר אחר, או על ידי הצבת שמירה מיוחדת.

ב) להזעיק, ללא דיחוי, את גורמי אגף האפסנאות, שתפקידם לטפל בתיקון הנזקים.

3) המטה הממונה על היחידה, שממנה ברח הכלוא, ימנה קצין בודק או ועדה בודקת לחקירת המקרה, על פי הנאמר בפקודת המטא"ר 09.04.01 - "ועדות בודקות - קצינים בודקים".

5. זכויות כלואים

א. כל זכויות הכלוא המפורטות להלן, תישמרנה בקפדנות, ואין לחרוג ממימושו, שלא במסגרת הענשת הכלוא, כמפורט בסעיף 8. להלן:

ב. צורכי יומיום

1) רחצה ותגלחת

- א) בית המעצר יספק לכלוא אמצעים לשמירת ההיגיינה האישית.
 - ב) יש לאפשר לכלוא להתגלח מדי יום ביומו, או כפי שיקבע הממונה על בית המעצר.
 - ג) בכל מקרה, יש לאפשר לכלוא להתגלח ביום הקודם למשפט או ביום המשפט.
 - ד) יש לאפשר לכלוא להתקלח מדי יום ביומו.
- 2) כלוא רשאי לקבל מגורמים שמחוץ לבית המעצר דברי הלבשה והנעלה, תשמישי קדושה, כלי רחצה, כלי כתיבה, סיגריות, ספרים, עיתונים, משחקים ומסמכים הקשורים במשפטו, לאחר שבדק ואישר אותם הקצין הממונה על בית המעצר באותה עת או בא כוחו, על פי ההנחיות באותו בית מעצר.
- 3) בבית מעצר, שיש בו חצר טיולים, יש להוציא את הכלוא לטיול יומי, שמשכו לא יהיה קצר מחצי שעה, וזאת בכפוף לתנאים הקיימים באותה עת בבית המעצר.
- 4) הממונה על בית המעצר יאפשר לאסיר המרצה מאסר אזרחי להשתמש בטלפון, כדי להסדיר את חובו, עד הסדרת העניינים הכספיים שבגינם נאסר.

ג. קיום קשר עם עורך דין

קיום קשר של כלוא עם עורך דין, יהיה על פי המפורט בפקודת המטא"ר 14.01.12 - "עורכי דין - פגישות עם עצורים".

ד. שירותי דת ופגישה עם רב משטרתי

- 1) לכלוא תינתן אפשרות לקיים את מצוות דתו, ויסופקו לו תשמישי קדושה לפי מנהגי דתו, על פי אפשרויות בית המעצר.
- 2) שירותי דת לעצירים יינתנו כמותווה בפקודת המטא"ר 05.08.13 - "שמירת הדת במשטרה".
- 3) הרב הראשי למשטרה או עוזרו או הרב הממונה על בית המעצר, רשאי להיפגש עם כל כלוא, בין אם היוזמה לפגישה באה מצד הרב ובין אם מצד הכלוא.
- 4) הפגישה תתקיים בין כתלי בית המעצר, ללא נוכחות שוטר.
- 5) הפגישה תתקיים לאחר תיאום עם מפקד בית המעצר. במקרה שקיימת הגבלת ביקורים מטעמי חקירה, תתואם הפגישה גם עם הממונה על החקירה.

ה. ביקורים

1) ביקור קרובים

- א) מפקד בית המעצר או בא כוחו או קצין החקירות יאשר ביקור של קרובי כלוא, על פי שיקולים ענייניים.
- ב) מספר הביקורים, מועדם ומשכם ייקבעו בהתאם לאפשרות סגל בית המעצר לפקח על הביקורים.
- ג) פרטיהם האישיים של מבקרי הכלוא, לרבות מספר תעודת הזהות שלהם וכתובתם, יירשמו בטופס מ-3102.

2) ביקור חברי כנסת

- א) כל ביקור של חבר כנסת בכל בית מעצר משטרתי יתקיים באישור מראש, בכתב או בעל פה, של שר המשטרה.
- ב) הסדר קבלת האישור לביקור ותנאי הביקור ייקבעו על פי המתווה בפקודת המטא"ר 14.01.121 - "ביקור אישי של חברי כנסת במתקני כליאה".

3) כניסת אזרחים

- א) לא תורשה כניסת אזרחים לבית מעצר, אלא באישור הקצין הממונה על בית המעצר באותה עת.
- ב) ניתן האישור, יודא התורן, לפני כניסת האזרח לבית המעצר, כי האזרח אינו חמוש.
- ג) בכל עת שהותו של האזרח בבית המעצר, ילווה אותו שוטר.

4) ביקור נציגים זרים

- א) יש לאפשר לנציג רשמי של מדינה זרה לבקר כלוא, בעל אזרחות של אותה מדינה, לאחר תיאום הביקור עם מפקד היחידה ועם ממ"ן/מדור זרים.
- ב) יש לאפשר לנציג רשמי של ארגון הצלב האדום לבקר כלוא תושב איו"ש, אזח"ע ומזרח ירושלים, לאחר תיאום הביקור עם ממ"ן/מדור זרים, כמפורט בנוהל ממ"ן.

5) נציגים רשמיים

- על פי מינוי של שר המשטרה יהיו רשאים נציגים רשמיים, כגון נציגי היועץ המשפטי לממשלה, להיכנס לכל בית מעצר לשם מילוי תפקידים.
1. יש לאפשר לכל כלוא, אזרח מדינת ישראל, בן 18 ומעלה, לממש את זכות ההצבעה בבחירות לכנסת.

6. הטיפול בכלואים הזקוקים לשירות רפואי

- א. הטיפול הרפואי בכלואים, לרבות כלוא חולה נפש, כלוא המצוי במצוקה נפשית, כלואה המטופלת בתינוק, כלואה בהריון, כלוא שובת רעב, כלוא נפגע סמים, כלוא נגוע באיידס וכלוא תחת השפעת אלכוהול, יהיה על פי הכתוב בפקודת המטא"ר 12.03.02 ועל פי נוהלי מס"מ וקרפ"ר.
- ב. קביעת סמכות רפואית בנושאי רפואה ותברואה בבית המעצר הינה מחייבת.
- ג. ככלל, ישחרר הקצין החוקר, בערובה ובמהירות האפשרית, כל עציר פצוע או חולה, ששחרורו לא יפגע בהמשך החקירה או בהליכים המשפטיים.
- ד. **עציר חולה נפש**

- 1) עציר חולה נפש יובא בפני שופט בהקדם האפשרי, לשם הוצאת צו אשפוז או צו הסתכלות.
- 2) מפקד היחידה החוקרת יבוא בדברים עם הפסיכיאטר המחוזי, לשם הסדרת אשפוזו של עציר, שהוצא לגביו צו אשפוז או צו הסתכלות, ללא דיחוי, ולא יאוחר מ-48 שעות מרגע קבלת הצו, ויעביר דיווח על כך לרופא בית המעצר.

7. כלכלת כלואים

- א. לכלואים תסופקנה שלוש ארוחות ביום.
- ב. הכלכלה לכלואים תנופק על בסיס לוח מזון מס' 1 של צה"ל ובהתאם לתפריט הדו-שבועי שמופץ ליחידות המשטרה.

- ג. ביחידות, בהן מתנהל מטבח, תוגשנה לעצירים ארוחות חמות, ובמקומות בהם אין הדבר אפשרי, יקבלו העצירים מנות על בסיס מזון משומר.
- ד. לכלוא, שקיבל מרופא משטרתי תעודה, המאשרת, כי הוא זקוק למזון מיוחד, תסופק ארוחה מתאימה. אם אין באפשרות המשטרה לספק מזון מתאים, יובא המזון מהחוץ, לאחר שאישר זאת הממונה על בית המעצר, באותה עת, ולאחר שהמזון נבדק בקפדנות.
- ה. תורן בית המעצר יוודא, שהתקבל מספר הארוחות שהוזמן, יבדוק את טיבן ויוודא, שכל כלוא יקבל את מנתו.
- ו. בבית מעצר שקיים בו חדר אוכל, תחולקנה הארוחות לכל הכלואים בחדר האוכל, אלא אם כן ימצא מפקד בית המעצר לנכון לנהוג אחרת, מטעמי בטיחות או בשל צורכי החקירה, או למען שמירת הסדר בבית המעצר.
- ז. הארוחות יוגשו בכלים חד פעמיים, בלתי שבירים, אך לא בכלי מתכת.
- ח. דרכי הזמנת כלכלה, רישום והגשת חשבונות יבוצעו כמפורט בנוהלי מח"א.

ט. כלכלה בתאי המעצר

- 1) בבית מעצר שאין בו חדר אוכל, תוגשנה הארוחות בתאי המעצר.
- 2) אם קיים חשש מבוסס, שהכלוא יגרום נזק לעצמו באמצעות כלי האוכל, רשאי מפקד בית המעצר להורות על הגבלת השימוש בכלי האוכל.
- 3) כלי האוכל ושיירי המזון יוצאו מתאי המעצר, מיד עם גמר הארוחה.

י. הבאת מזון בידי מבקרים

- 1) ככלל, אין לאפשר הבאת מזון מחוץ לבית המעצר, פרט למקרים שבהם הותרה הבאת המזון על פי הוראת רופא משטרתי.
- 2) במקרים חריגים בהם אישר מפקד בית המעצר הבאת מזון מן החוץ וכן כאשר נקנו המצרכים בקנטינה היחידתית, יערוך הקצין הממונה או שוטר מטעמו בדיקה קפדנית של מצרכים אלה.

8. משמעת כלואים

- א. כלוא חייב לקיים את החוק, למלא אחר הוראות הממונים על בית המעצר, לשמור על הסדר ועל רכוש בית המעצר ולהקפיד על הניקיון בתאו ובשאר חלקי בית המעצר.
- ב. מפקד בית המעצר רשאי לפעול נגד כלוא, שאינו מקיים את ההוראות, באחת הדרכים המפורטות להלן, וזאת על פי שיקול דעתו. דרכי הענישה הן:
- 1) בידוד, בתנאים המפורטים בסעיף 9. להלן.
- 2) מניעת טיול בחצר.
- 3) מניעת הספקת סיגריות.
- 4) מניעת הספקה של פריטים המפורטים בסעיף 5. ב. 2 לעיל.
- ג. כל הוראת ענישה של מפקד בית המעצר, המגבילה את זכויות הכלוא, תירשם ותנומק בטופס מ-3102.
- ד. נגד כלוא, שעבר עבירה פלילית בשעותיו בבית המעצר, ייפתח תיק פלילי.

9. החזקת כלואים בבידוד

א. בתאי הבידוד תישמר רמת תברואה כמו בשאר התאים. המזון ותנאי השינה של כלוא בבידוד יהיו כשל יתר הכלואים באותו בית מעצר, וזכויותיו תישמרנה, על פי שיקול דעתו של הקצין, שהורה על הבידוד.

ב. הנימוקים לבידוד

מפקד בית המעצר, או הממונה על החקירה, רשאי להורות על כליאת כלוא בבידוד, מן הנימוקים והצרכים האלה:

- 1) הכלוא הוא טעון הגנה או שובת רעב או חולה במחלה מדבקת או שפוט למאסר עולם.
- 2) טובת החקירה.
- 3) הענשה, כמצוין בסעיף 8. ב. לעיל.
- 4) שמירה על כלוא, שנמלט בעבר או שניסה להימלט, או שקיים לגביו מידע, שינסה להימלט.

ג. משך הבידוד

- 1) כלוא יוחזק בבידוד 3 ימים לכל היותר.
- 2) פרק זמן זה ניתן להארכה ב-5 ימים נוספים, באישור קצין בדרגת סגן ניצב ומעלה.
- 3) כל הארכה נוספת טעונה אישור קצין בדרגת ניצב משנה ומעלה.

ד. רישום

- 1) ההחלטה על בידוד כלוא תירשם בטופס מ-1006 ובטופס מ-3102.
- 2) בית מעצר, שקיים בו אגף מיוחד לכלואים בבידוד, ינהל טופס מ-1006 נפרד.
- 3) קצין שהורה על בידוד כלוא, אחראי לכך, שהבידוד יבוא על סיומו במועד שנקבע.

10. העסקת כלואים

- א. ניתן להציע לכלוא לבצע עבודות בתחומי בית המעצר, אך אין לכפותן עליו.
- ב. כלוא יועסק בתפקידי אחזקה ושירותים בלבד, ובתנאי שמפקד בית המעצר בדרג מחוז או מרחב, שבו הוא כלוא, אישר את העסקתו.
- ג. כלוא לא יועסק בעבודה, הכרוכה במאמץ גופני מיוחד, ללא אישור רופא משטרה.
- ד. בשום מקרה, לא יוצא כלוא אל מחוץ לכותלי בית המעצר, לצורך ביצוע עבודה.
- ה. כלוא לא יועסק במרפאת בית המעצר או בכל מקום רגיש אחר.
- ו. בבתי המעצר במחוז, במרחב ובנפה, ניתן להעסיק כלואים הן בתאיהם והן בתחומי בית המעצר כולו, למעט במקומות מסווגים במתקן, כפי שיקבע מפקד היחידה שבה הוא מועסק.
- ז. בתאי המעצר בתחנות, יועסקו כלואים אך ורק בתוך התאים, שבהם הם משוכנים.
- ח. אין להעסיק אסיר שב"ס, המוחזק בבית מעצר משטרתי, אלא לאחר קבלת אישור בכתב מממ"ק/קצין מודיעין בתי סוהר ובהתאם למותווה בפקודת המטא"ר 14.01.30 - "העסקת אסירי עבודה ועובדי שירות במתקני המשטרה".

11. הטיפול בעתירות ובקשות של כלואים המופנות לבתי משפט

א. עתירות נגד רשות או אדם הממלאים תפקיד על פי דין

מפקד יחידה יעביר לתעודתן עתירות של כלואים, בדרך זו:

1) עתירות לבית המשפט המחוזי

א) עתירת כלוא נגד רשות ממלכתית או נגד אדם, הממלאים תפקיד על פי דין, בכל עניין הקשור במעצר או במאסר, תועבר באופן מידי ובמישרין, למזכירות בית המשפט המחוזי, שבאזור שיפוטו נמצא בית המעצר.

ב) המסמכים המפורטים להלן, יועברו ליועץ המשפטי למשטרה: שני העתקים של העתירה; מכתב, שכתב מפקד היחידה או מי שהוא הסמיך לצורך זה, ובו פירוט המקרה וההתייחסות לכל אחת מהטענות המועלות בעתירה; כל מסמך היכול לעזור בהכנת התשובה לעתירה.

ג) העברת החומר ליועץ המשפטי למשטרה תיעשה מיד לאחר הגשת העתירה לבית המשפט המחוזי, או סמוך, ככל האפשר, למועד זה.

2) עתירות לבית המשפט העליון

א) עתירת כלוא המופנית לבית המשפט העליון, תישלח, במישרין, למזכיר בית המשפט, והעתקים של הבקשה, בכתב יד ברור, בצירוף מכתב לוואי, שבו מפורטים פרטי המקרה והערות בדבר נימוקי העתירה ובצירוף טופס מ-3102, יועברו לראש ענף חקירות, לראש מחלקת חקירות וליועץ המשפטי למשטרה.

ב) הופנתה עתירה למתן צו על תנאי, שלא בעניין המצוין בסעיף 11. א. 1 לעיל, יש להפנות את תשומת לב הכלוא להוראות תקנה 4 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד-1984, הקובעת, כי עתירה לצו על תנאי, המוגשת לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, תהיה נתמכת בתצהיר, שיצורף לבקשה.

ג) נוסף לשופטים ולפרקליטי מחוזות, מוסמכים לאשר תצהירים, שניתנו בשבועה, גם ראשי ענפי חקירות ואנשי משטרה בעלי רישיון עריכת דין, כמתפרסם מעת לעת ב"רשומות".

ב. פניות אחרות לערכאות משפטיות

מפקד היחידה החוקרת יטפל בכל פנייה, כדלקמן:

1) פנייה לבית משפט שלום

א) בקשה המופנית לבית משפט שלום תישלח, במישרין, למזכיר בית משפט שלום, והעתק הבקשה, בכתב יד ברור, יישלח למפקד היחידה, המטפלת בתיק העוסק בפנייה.

ב) מפקד היחידה החוקרת יעביר את הפנייה, על פי נושאה, לגורם המקצועי המשטירתי והלא-משטירתי, המטפל בבקשות מסוגה.

2) פנייה לבית משפט מחוזי

פנייה המופנית לבית משפט מחוזי, תישלח, במישרין, למזכיר בית המשפט המחוזי, והעתק הפנייה, בכתב יד ברור, יישלח לראש ענף חקירות של המחוז המטפל בתיק העוסק בפנייה.

ג. יש לאפשר לנתין זר, העצור על סמך צו גירוש, להגיש ערעור למשרד הפנים, בעצמו או באמצעות עורך דינו.

ד. בכל מקרה של ספק לגבי סוג בית המשפט המוסמך לדון בעתירה או בפנייה של כלוא, או במקרה של ספק לגבי מהות העתירה או הפנייה, תפנה היחידה המטפלת ליועץ המשפטי למשטרה.

12. תלונות כלואים נגד אנשי משטרה

כל תלונה של כלוא נגד שוטר על ביצוע עבירה מסוג העבירות הנחקרות על ידי מח"ש, תועבר לאלתר לטיפול מח"ש.

13. הוצאת צווי מעצר והארכתם

הוצאת צו מעצר שיפוטי, הארכת מעצר ושחרור עצירים, יתבצעו כמתווה בפקודת המטא"ר 14.01.34 - "ע"כוב, מעצר ושחרור".
לגבי נתין זר שנעצר, יש לפעול בהתאם למתווה בפקודת המטא"ר 14.01.32 - "הטיפול בנתין זר המעורב בעבירה והוצאת צו גירוש נגד נתין זר".

14. חישוב תקופות מאסר ומעצר

א. חישוב תקופת מאסר של מי שנאסר על פי פקודת מאסר, לפי חוק הוצאה לפועל התשכ"ז - 1967

1) מניין ימי המאסר של מי שנאסר בגין אי-תשלום קנס או חוב מזונות, יחל מרגע מאסרו, הנקוב בפקודת המאסר.

2) מניין 72 השעות למאסרו של מי שנאסר בגין אי-תשלום חוב, יחל מרגע מאסרו, הנקוב בפקודת המאסר.

3) מניין ימי המאסר של מי שנאסר בגין אי-תשלום חוב יחל מהרגע שבו נאסר, אלא אם קבע השופט אחרת, ובתנאי שהשופט חתם על ההחלטה.

4) מי שהוטל עליו מאסר אזרחי, ישאנו נוסף לכל תקופת מאסר אחרת שעליו לשאת, בין שהמאסר האחר הוא מאסר פלילי ובין שהוא מאסר אזרחי, וכמפורט בסעיף 47 לחוק העונשין התשל"ז - 1977.

ב. חישוב תקופת המעצר של מי שנעצר ללא צו או מי שנעצר על פי צו שניתן בהיעדרו, או מי שמעצרו הוארך, יהא כמפורט בפקודת המטא"ר 14.01.34.

15. שחרור כלואים

א. שחרור אסיר המרצה תקופת מאסר על פי גזר דין

אסיר המרצה תקופת מאסר על פי גזר דין, ישוחרר עד צהרי היום, שבו הוא זכאי להיות משוחרר.

ב. שחרור עציר המוחזק במעצר על פי אסמכתא לכליאה

1) עציר המוחזק במעצר על פי אסמכתא לכליאה, ואין בכוונת היחידה להביאו בפני שופט להארכת מעצרו, ישוחרר בתום 48 שעות למעצר, לכל היותר. העציר ישוחרר אם:

(א) אין יותר סיבה להחזיקו במעצר.

(ב) גורם מוסמך הורה לשחררו מהמעצר לפני תום 48 שעות במקרה כזה, ישוחרר העציר, בשעה שנקבעה בהוראת אותו גורם.

(ג) תקופת המעצר מסתיימת בלילה, בין השעות 2200 - 0600. במקרה כזה, ישוחרר העציר עד השעה 2200.

(ד) מקום מגוריו הקבוע של העציר מרוחק ממקום מעצרו. במקרה כזה, יוקדם שחרור העציר, כדי לאפשר לו להגיע למקום מגוריו בתחבורה ציבורית.

ג. שחרור עציר המוחזק במעצר על פי צו מעצר

1) נעצר אדם על פי צו מעצר של בית משפט, יש להביאו בפני שופט תוך 48 שעות לאחר שנעצר, אלא אם ציין השופט בצו המעצר, שניתן לשחררו ביחידת המשטרה.

2) הוארך מעצרו של אדם על ידי בית משפט, ובדעת היחידה לשחררו במועד סיום המעצר שנקבע בצו או לפניו, רשאי הקצין הממונה לשחרר את העציר בערובה, אלא אם קבע השופט שהעציר יובא בפניו או שהעציר ביקש זאת.

ד. שחרור כלוא שנכלא על פי יותר מצו מעצר אחד או פקודת מאסר אחת

לפני שחרורו של כלוא, יש לבדוק בטופס מ-3102, אם אין על שמו פקודות מאסר נוספות או צווי מעצר נוספים, אם אין הוא עריק מצה"ל ואם אין הוא דרוש ליחידת משטרה אחרת.

ה. מפקד בית המעצר יודיע ליחידה האחראית על העציר על מועד שחרורו, שעתיים מראש, לפחות.

ו. כלוא שתקופת מאסרו או מעצרו תמה ביום שבתון או ביום שהוא חג על פי דתו, בין אם הוא מוחזק על פי אסמכתא לכליאה ובין אם על פי צו מעצר או פקודת מאסר, ישוחרר לפני יום השבתון או החג, עד השעה 1200. רשימת החגים פורסמה בנספח לפקודת המטא"ר 05.09.02 - "שעות עבודה".

ז. אין לאלץ כלוא, ששוחרר בבית המשפט, לחזור לבית המעצר לסיום הליכי השחרור, אך ניתן לבקשו לעשות כן.

ח. אימות זהות הכלוא

1) יש לוודא שקיימת התאמה בין זהות הכלוא לבין פרטים המופיעים בצו השחרור, על פי תצלומו ופרטי תעודת הזיהוי שלו, לרבות שם האב. יש לשים לכך לב, במיוחד, כשמדובר בכלואים בני מיעוטים.

2) בהיעדר תעודה מזהה כלשהי, יש לזמן לבית המעצר את החוקר, שטיפל בעציר, ולנהוג על פי הנחיותיו.

ט. לפני שחרור כלוא, יש לוודא כי החזיר את כל הציוד, שהיה חתום עליו.

י. חפצי הכלוא

1) חפצי הכלוא יימסרו לו לאחר בדיקה ולאחר החתמתו בטופס מ-3103.

2) חפצים, שהכלוא לא דרש, יישארו בבית המעצר למשך חודשיים, שבמהלכם ייעשו מאמצים להחזירם לבעליהם. בתום חודשיים יועברו החפצים למשרד אבדות ומציאות בתחנה, שביט המעצר מצוי בתחומה, לאחר שהדבר נרשם בטופס מ-3102.

16. טיפול בכלוא קטין

הטיפול בכלואים קטינים ייעשה על פי המפורט בפקודת המטא"ר 14.01.05 - "קטינים - מעצר, חקירה, פקחנות ומניעת עבריינות נוער".

17. דיווח

א. כל יחידת משטרה המחזיקה בכלואים, תדווח למס"מ/מדור סיוור, כלהלן:

1) דיווח יומי על תפוסת התאים.

2) דיווח על אירועים חריגים, כגון: ניסיון התאבדות, שביתת רעב, הצתה, ניסיון בריחה, התמרדות, מגפה, כל פגיעה גופנית בכלוא, בין אם נגרמה בידי אחרים בין אם בידי הוא, ליקויים שהתגלו במיגון בית המעצר, וממצאים של ביקורת פתע שנערכה בבית המעצר.

- ב. אם הכלוא שנפגע גופנית, בידי אחרים או בידיו הוא, הוא תושב יהודה או שומרון או חבל עזה או מזרח ירושלים וחשוד בעבירה ביטחונית, יש לדווח על האירוע גם לממ"ן/מדור זרים.
- ג. הדיווחים ייעשו כמפורט בנוהלי מס"מ.
- ד. כל יחידות המשטרה תקפדנה לעדכן את רשימת מצבת הכלואים בתחומן, בקובץ "מערכת המעצרים המקוונת".